

Broj: 06-41-1-1711-6/17/MH
Sarajevo, 4. 9. 2017. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine
Sekretarijat

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 08-09-2017

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
04,02,03-	37-	2187/17	

PREDMET: Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini za 2016. godinu, dostavlja se-

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 109. sjednici održanoj 25. 7. 2017. godine razmotrilo i usvojilo Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH za 2016. godinu.

Zaključkom Vijeća ministara sa iste sjednice zaduženo je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH da najmanje jednom godišnje informira Parlamentarnu skupštinu BiH o napretku u predmetnoj problematici.

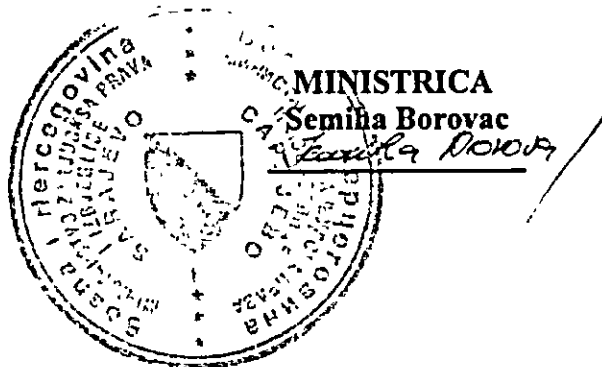
U skladu sa gore navedenim, u prilogu akta dostavljamo Vam Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH za 2016. godinu, pripremljen na jezicima i pismima u službenoj upotrebi u BiH.

S poštovanjem,

Prilog:

- Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini za 2016. godinu na bosanskom jeziku,
- Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini za 2016. godinu na srpskom jeziku,
- Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini za 2016. godinu na hrvatskom jeziku,

Dostavljeno:
1x naslovu
1x a/a

ИЗВЈЕШТАЈ
О ЗБРИЊАВАЊУ ИЗБЈЕГЛИЦА И СТРАНАЦА ПОД СУПСИДИЈАРНОМ
ЗАШТИТОМ
У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ЗА 2016. ГОДИНУ

Јуни 2016. године

Сажетак Извјештаја о збрињавању избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у Босни и Херцеговини за 2016. годину

Извјештај о збрињавању лица под међународном заштитом у Босни и Херцеговини за 2015. годину усвојио је Савјет министара БиХ, на 60. сједници, одржаној 14. 06. 2016. године, и Парламентарна скупштина БиХ дана 27. 10. 2016. године.

У складу са Законом о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине, Министарство за људска права и избјеглице БиХ надлежно је за старање о правима и питањима избјеглица и особа под супсидијарном заштитом у Босни и Херцеговини након утврђивања њиховог статуса.

У складу са Законом о азилу Министарство за људска права и избјеглице БиХ је надлежно за осигурање приступа правима избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом у БиХ (информисање о правима, смјештај, рад, образовање, здравствена заштита, социјална помоћ и помоћ при укључивању у бх. друштво).

Министарство за људска права и избјеглице БиХ је, у складу са Законом о азилу, донијело следеће подзаконске акте:

1. Правилник о начину остваривања здравственог осигурања особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, бр. 16/17),
2. Правилник о смјештају, начину рада, функционисању и кућном реду у Избјегличко-прихватном центру “Салаковац” у Мостару (“Службени гласник БиХ”, бр. 29/17),
3. Правилник о начину остваривања права на образовање особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини и
4. Правилник о начину остваривања права на социјалну помоћ особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини.

Правилник о начину остваривања права на рад особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини је у процедури доношења.

У Босни и Херцеговини је 90 особа са признатим избјегличким статусом и 17 особа са статусом супсидијарне заштите.

Министарство за људска права и избјеглице БиХ избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом право на смјештај обезбјеђује у Избјегличко-прихватном центру „Салаковац“ у Мостару, у којем тренутно бораве 34 особе. Преостале 73 особе бораве у приватном смјештају, и то највећим дијелом на подручју Кантона Сарајево.

Током 2016. године, у складу са Правилником о начину остваривања здравственог осигурања и здравствене заштите особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини, избјеглице и странци под супсидијарном заштитом остваривали су здравствену заштиту под истим условима као и босанскохерцеговачки држављани. Ово право се финансира из буџета Министарства за људска права и избјеглице БиХ и за 2016. годину за ове намјене укупно је издвојено 48.235,07 КМ.

Правилником о начину остваривања права на социјалну заштиту особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини ове особе остварују права из социјалне заштите,

права из заштите породице са дјецом/дјечије заштите и другу материјалну помоћ. Министарство за људска права и избјеглице БиХ је у 2016. години за осигурање права из социјалне заштите утрошило новчана средства у износу од 83.176,23 КМ, и то на име ограничене финансијске помоћи, сталне финансијске помоћи, једнократне помоћи, дјечијег додатка и смјештаја у установе социјалне заштите.

Правилником о начину остваривања права на образовање особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини прописано је да се предшколско, основно, средње и високо образовање избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом осигуравају под истим условима као и за држављане БиХ. Сва дјеца су укључена у образовни систем у БиХ и то како у предшколско васпитање и образовање, тако и у основно, средње и високо образовање. Дјеца су такође укључена и у продужене боравке, играоничке групе, секције, курсеве и сл. У школску 2016/17. годину уписано је 64 дјеце. Министарство за људска права и избјеглице БиХ за потребе реализације овог правилника не обезбјеђује буџетска средства.

Правилником о личном стању и упису у матичне књиге чињеница рођења, вјенчања и смрти особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини прописано је да се чињенице рођења, вјенчања или смрти за избјеглице и странце под супсидијарном заштитом у БиХ уписују у матичне књиге под једнаким условима као и за бх. држављане, у складу са позитивним прописима о матичним књигама у ентитетима, Брчко Дистрикту БиХ, међународним инструментима који се примјењују у БиХ у овој области.

Према Закону о држављанству избјеглице са признатим статусом остварују право на држављанство БиХ под олакшаним условима (олакшана натурализација). У 2016. години држављанство БиХ добило је 16 избјеглица, а до дана писања овог извјештаја још 2 особе. Тренутно су у поступку 2 захтјева за натурализацију, а 75 избјеглица прикупља документацију с циљем подношења захтјева за држављанство БиХ. Министарство за људска права и избјеглице БиХ у јулу 2016. године покренуло је иницијативу према Федералном министарству финансија за усклађивање административних такси у процесу добијања држављанства са оним у ентитету Република Српска.

Средства за остваривање права избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом и чланова њихових породица обезбјеђују се из буџета Министарства за људска права и избјеглице БиХ и посебног потпројекта са УНХЦР-ом који Министарство за људска права и избјеглице БиХ потписује за сваку буџетску годину. За 2016. годину, укупан буџет Министарства за људска права и избјеглице БиХ за финансирање права особа којима је призната међународна заштита у БиХ износио је око 370.000,00 КМ и додатна средства у износу од 90.000,00 КМ кроз потпројекат са УНХЦР-ом.

С циљем пружања психосоцијалне помоћи и бесплатне правне помоћи особама под међународном заштитом, Министарство за људска права и избјеглице БиХ примјењује раније потписане протоколе о сарадњи са невладиним удружењима Босанскохерцеговачком иницијативом жена, Удружењем Ваша права БиХ и Фондацијом локалне демократије.

Остварени напредак у односу на Извјештај о збрињавању особа под међународном заштитом за 2015. годину:

Министарство за људска права и избјеглице БиХ је, у складу са Законом о азилу, донијело четири нова подзаконска акта којим се прописује начин приступа и остваривања права на здравствено осигурање, социјалну помоћ, рад и образовање избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ.

У 2016. години држављанство БиХ добило је 16 избјеглица, чиме је смањен број особа са избјегличким статусом и средстава која Министарство за људска права и избјеглице БиХ исплаћује на име здравствене и социјалне заштите избјеглица са признатим статусом.

Потписани протоколи о сарадњи са невладиним удружењима попуњавају недостатак капацитета Министарства за људска права и избјеглице БиХ у асистенцији на остваривању наведених права избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ.

УВОД

Извјештај о збрињавању избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у Босни и Херцеговини за период 01. 01. 2016 - 31. 12. 2016. године односи се на остваривање права избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ у складу са Законом о азилу („Службени гласник БиХ“, бр. 11/16 и 16/16)¹.

У складу са Анексом IV Дејтонског мировног споразума, питања избјеглица, имиграције и азила су у искључивој надлежности Босне и Херцеговине (у даљем тексту: БиХ). Чланом 12. Закона о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13 и 19/16) дефинисана је надлежност Министарства за људска права и избјеглице БиХ (у даљем тексту: Министарство) за старање о правима и питањима избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ након утврђивања њиховог статуса.

Парламентарна скупштина БиХ је усвојила Стратегију у области миграције и азила и Акциони план за период 2016-2020. Стратегијом су назначене кључне улоге и актери у процесу реализације.

Обавезе по предметној проблематици везане су за чињеницу да је БиХ потписница Конвенције о статусу избјеглица из 1951. године и Протокола из 1967. године.

Савјет министара БиХ је, на приједлог Министарства, на 60. сједници, одржаној 14. 06. 2016. године, размотрио и усвојио Извјештај о збрињавању лица под међународном заштитом у Босни и Херцеговини за 2015. годину, док је тај извјештај Парламентарна скупштина БиХ усвојила 27. 10. 2016. године.

Институционално-правно, проблематика је подијељена тако да Министарство безбједности БиХ води бригу о статусним питањима особа које затраже заштиту у БиХ, води поступак по захтјеву за азил и признавање статуса, а Министарство је одговорно за обезбјеђивање приступа припадајућим правима избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом.

У складу са чланом 78. став (4) Закона азилу, Министарство је надлежно да избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом у БиХ обезбиједи приступ сљедећим правима: информисање о правима, смјештај, рад, образовање, здравствену заштиту, социјалну помоћ и помоћ при укључивању у бх. друштво. Истим законом прописано је да Министарство након што обави консултације са Министарством безбједности БиХ и Министарством цивилних послова БиХ доноси подзаконске акте о начину остваривања права избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ.

У складу са Законом о азилу, Министарство је донијело сљедеће подзаконске акте:

1. Правилник о начину остваривања здравственог осигурања особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“ бр. 16/17),
2. Правилник о смјештају, начину рада, функционисању и кућном реду у Избјегличко-прихватном центру “Салаковац” у Мостару (“Службени гласник БиХ”, број 29/17),

¹ Закон о азилу („Службени гласник БиХ“, бр. 11/16 и 16/16) ступио на снагу 27. 02. 2016. године

3. Правилник о начину остваривања права на образовање особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини и

4. Правилник о начину остваривања права на социјалну помоћ особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини².

Правилник о начину остваривања права на рад особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини је у процедури доношења.

ПОСТУПАК ПРИЗНАВАЊА СТАТУСА ИЗБЈЕГЛИЦЕ/СТРАНЦА ПОД СУПСИДИЈАРНОМ ЗАШТИТОМ

Избјеглички статус биће одобрен странцу који се због основаног страха од прогона због своје расе, вјере, националности, припадности одређеној друштвеној групи или политичког мишљења налази изван земље свог држављанства а не може или се, због таквог страха, не жели ставити под заштиту те земље, као и особи без држављанства која се налази изван земље свог претходног уобичајеног мјеста боравка а не може се или се, због таквог страха, не жели вратити у ту земљу.

Супсидијарна заштита одобрава се странцу који не испуњава услове за одобрење статуса избјеглице из члана 19. Закона о азилу ако постоје озбиљни разлози за вјеровање да ће се повратком у земљу поријекла или земљу уобичајеног мјеста боравка суочити са стварним ризиком од тешке повреде људских права и основних слобода.

Након признавања статуса, Министарство безбједности БиХ издаје идентификациони документ (избјеглички картон или картон супсидијарне заштите). Избјеглички картон се издаје са роком важења од три године, а картон супсидијарне заштите са роком колико траје и статус. Такође, Министарство безбједности БиХ избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом у БиХ може издати и путни документ.

Министарство цивилних послова БиХ на захтјев Министарства безбједности БиХ, избјеглицама са признатим статусом додјељује јединствени матични број (ЈМБ). ЈМБ који се додјељује избјеглицама са признатим статусом не пролази кроз евиденције ЈМБ за грађане БиХ. ЈМБ се не додјељује странцима под супсидијарном заштитом с обзиром на краћи рок трајања статуса.

Рјешења о признатом статусу, као и копије издатих картона Министарство безбједности БиХ доставља Министарству с циљем обезбјеђивања права ових особа.

Министарство води и редовно ажурира базу података о избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом са аспекта признатих статуса и приступа правима, а на основу службених података достављених од Министарства безбједности БиХ (обавјештења о рјешењима по захтјевима за међународну заштиту, рјешења о продужавању/укидању статуса, избјеглички картони и картони о супсидијарној заштити).

Број избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ³ је:

- 90 особа са признатим избјегличким статусом и
- 16 особа са статусом супсидијарне заштите.

² Објављивање посљедња два подзаконска акта у "Службеном гласнику БиХ" је у процедури

³ Податак из јуна 2017. године

Земље поријекла избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ су: Србија, Молдавија, Македонија, Алжир, Палестина, Црна Гора, Саудијска Арабија, Камерун, Сирија, Египат и Ирак.

На податке који се односе на избјеглице и странце под супсидијарном заштитом у БиХ примјењују се прописи о заштити личних података који се односе и на држављане БиХ. У односу на земљу поријекла, све информације и подаци о избјеглицама у БиХ и странцима под супсидијарном заштитом сматрају се повјерљивим и могу да буду достављени земљи поријекла само након што се претходно прибави мишљење Министарства и писмена сагласност особе или њеног законског заступника, на које се тај податак односи.

Избјеглице и странци под супсидијарном заштитом у БиХ, према пријави адресе боравишта Служби за послове са странцима Министарства безбједности БиХ (наведено у избјегличком картону и картону о супсидијарној заштити), распоређене су на територију БиХ како слиједи:

Федерација БиХ:

Херцеговачко-неретвански кантон - 37 особа са статусом избјеглице

Унско-сански кантон - 4 особе са статусом избјеглице

Зеничко-добојски кантон - једна особа са статусом избјеглице и једна особа са статусом супсидијарне заштите

Тузлански кантон - 2 особе са статусом избјеглице и 2 особе са статусом супсидијарне заштите

Кантон Сарајево - 40 особа са статусом избјеглице и 11 особа са статусом супсидијарне заштите

Босанскоподрински кантон - једна особа са статусом супсидијарне заштите

Средњобосански кантон - једна особа са статусом супсидијарне заштите

Република Српска:

Општина Приједор - 5 особа са статусом избјеглице

Општина Модрича - 1 особа са статусом избјеглице

ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

Министарство избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом у БиХ обезбјеђује приступ праву на:

1. СМЈЕШТАЈ

Министарство обезбјеђује право на смјештај избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом у БиХ у Избјегличко-прихватном центру „Салаковац“ у Мостару⁴, Херцеговачко-неретвански кантон. Особе које не користе смјештај који организује Министарство налазе се у приватном смјештају.

Министарство од 2000. године управља Избјегличко-прихватним центром “Салаковац” у Мостару, који служи за организовани смјештај свих оних особа које нису у стању да саме обезбиједе индивидуални смјештај.

⁴ Нови Правилник о смјештају, начину рада, функционисању и кућном реду у Избјегличко-прихватном центру “Салаковац” у Мостару (“Службени гласник БиХ”, број 29/17) ступио на снагу 06. 04. 2017. године

У Избјегличко-прихватном центру "Салаковац" Мостар тренутно бораве 34 особе. Преосталих 73 избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ бораве у приватном смјештају, и то највећим дијелом на подручју Кантона Сарајево (укупно 52).

Ради функционисања Избјегличко-прихватног центра "Салаковац" у Мостару уговором о дјелу ангажовано је 8 запосленика. Особе ангажоване по уговору о дјелу обављају послове административног радника (2 запосленика), чуварске службе (4 запосленика), магационера (један запосленик) и хигијеничара (један запосленик).

У оквиру функционисања Избјегличко-прихватног центра "Салаковац" у Мостару, неријешен проблем је и даље радно-правни статус ангажованог особља у центру, што умногоме отежава реализацију свих активности које се предузимају у Избјегличко-прихватном центру "Салаковац" у Мостару. Због чињенице да је већина ангажованих већ више година под уговором о дјелу, Министарство трпи озбиљне примједбе Канцеларије за ревизију институција БиХ, а са друге стране постоје ограничења за проширење систематизације, ново запошљавање и др.

2. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Током 2016. године избјеглице и странци под супсидијарном заштитом у Босни и Херцеговини су, у складу са Правилником о начину остваривања здравственог осигурања и здравствене заштите особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“ бр. 24/07 и 3/09)⁵, остваривали здравствену заштиту под истим условима као и босанскохерцеговачки држављани.

Ово право се финансира из буџета Министарства и за 2016. годину за ове намјене су издвојена средства у износу од 48.235,07 КМ.

Почетком сваке године за подручје Херцеговачко-неретванског кантона, Тузланског кантона и Унско-санског кантона плаћају се годишње премије по 20,00КМ за здравствено осигурање, што укупно износи за ХНК 800,00 КМ, ТК 140,00 КМ и УСК 40,00 КМ. Укупно 980,00КМ. Уплатом годишњих премија избјеглице и странци под супсидијарном заштитом су ослобођени плаћања партиципације у здравственим установама.

Министарство је закључно са децембром 2016. године за укупно 122 избјеглице и странца под супсидијарном заштитом у БиХ и чланове њихових породица обезбиједило финансијска средства за остваривање здравствене заштите у складу са наведеним подзаконским актом. Од тога је 110 избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом, а 15 чланова њихових породица су дјеца бх. држављани чији је један родитељ избјеглица/странац под супсидијарном заштитом, а други родитељ бх. држављанин који није у сталном радном односу. Износ који се издваја за ове потребе обрачунава се мјесечно, у висини од 5% од просјечне мјесечне бруто плате запослених у БиХ, а према посљедњим објављеним подацима Агенције за статистику БиХ.

Према евиденцијама Министарства, у децембру 2016. године укупно је било евидентирано 59 носилаца здравственог осигурања. Чланови домаћинства осигуравају се по носиоцу здравственог осигурања, осим у случају статуса супсидијарне заштите, када се сви чланови осигуравају појединачно јер немају јединствен матични број. Избјеглице и странци под супсидијарном заштитом у БиХ не пролазе кроз евиденције грађана БиХ (ЦИПС) и ЈМБ,

⁵ Нови Правилник о начину остваривања здравственог осигурања особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“ бр. 16/17) ступио на снагу 15. 03. 2017. године

додијељен од Министарства цивилних послова БиХ, не пролази кроз евиденције завода за здравствено осигурање, нити пореских управа у БиХ.

У случају када се здравствена заштита обезбјеђује странцима под супсидијарном заштитом, овим особама, на захтјев Министарства, пореске управе, зависно од мјеста боравишта, додјељују матични број за странца у БиХ и на основу тог броја се уводе у порески систем БиХ, јер је то обавеза након ступања на снагу Закона о јединственом систему регистрације, контроле и наплате доприноса. Такође, на исти начин пријављују се и носиоци домаћинства избјеглице са признатим статусом, док се остали малолетни чланови домаћинства пријављују по матичном броју који добију након утврђивања статуса, јер малолетне особе нису порески обвезници. Посебно се осигуравају и особе које нису на редовном школовању, а навршили су 15 година живота.

Овакав систем здравствене заштите ових особа у БиХ је уведен 2007. године и представља једини начин на који смо могли као држава осигурати право на здравствену заштиту овим особама, што је наша обавеза по међународним и домаћим прописима. До данас у пракси скоро да нисмо имали ниједан забиљежен случај да је овим особама ускраћено ово право у јавним здравственим установама на територији БиХ (домовима здравља, болницама, породилиштима, стоматолошким службама, апотекама и сл.) јер се ово право редовно финансира из буџета Министарства.

3. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Правилником о начину остваривања права на социјалну заштиту особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, бр. 3/09 и 5/10), прописане су сљедеће категорије припадајућих права: права из социјалне заштите, права из заштите породице са дјецом/дјечије заштите и друга материјална помоћ.

Министарство једном мјесечно за свако остварено право из наведених категорија врши исплату на основу достављеног правоснажног рјешења надлежног центра за социјални рад по мјесту пребивалишта/боравишта, којим је одлучено о праву избјеглице/странца под супсидијарном заштитом. Као основица за утврђивање висине помоћи по основу права из овог правилника одређена је просјечна годишња нето плата у БиХ, а према посљедњем објављеном податку Агенције за статистику БиХ (за 2016. годину просјечна годишња нето плаћа у БиХ износила је 838 КМ). Износ за свако од права из социјалне заштите утврђује се множењем основице са утврђеним коефицијентом за свако од права дефинисано Правилником.

У том смислу, Министарство је у 2016. години за осигурање права из социјалне заштите утрошило новчана средства у износу од 83.176,23 КМ и то на име ограничене финансијске помоћи, сталне финансијске помоћи, једнократне помоћи, дјечијег додатка и смјештаја у установе социјалне заштите.

Највећи дио ових финансијских средстава усмјерен је на исплату ограничене финансијске помоћи. Ограничена финансијска помоћ овим правилником је дефинисана као друга материјална помоћ, те подразумијева помоћ која се утврђује у износу од 20% од основице за издржавање једног члана домаћинства, а која се за сваког сљедећег члана домаћинства увећава за 10% од исте основице. Износ ове новчане накнаде не може прећи износ од 50% од основице. Право на ову врсту помоћи утврђује се рјешењем надлежних центара за социјални рад.

Такође, Министарство обезбјеђује средства смјештаја у установама социјалне заштите и то за једно дијете у СОС Дјечије село Сарајево, једно дијете у Заводу за васпитање мушке дјеце и омладине, једно дијете у КЈУ „Дом за дјецу без родитељског старања“ у Сарајеву, те једна особа у ЈУ "Завод за збрињавање ментално инвалидних особа" у Пазарићу.

4. ОБРАЗОВАЊЕ

Правилником о начину остваривања права на образовање особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“ бр. 67/08) прописано је да се предшколско, основно, средње и високо образовање избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом обезбјеђује под истим условима као и држављанима БиХ.

Високо образовање избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом обезбјеђује се у складу са важећим законодавством којим се уређује ова област у БиХ (у ФБиХ на нивоу кантона, у РС на нивоу ентитета), те Министарство не обезбјеђује финансијска средства нити за редовно, нити за ванредно високо образовање ових особа.

Сва дјеца су укључена у образовни систем у БиХ, како у предшколско васпитање и образовање тако и у основно, средње и високо образовање. Дјеца су такође укључена и у продужене боравке, играоничке групе, секције, курсеве и сл.

У школску 2016/17 годину уписано је 64 дјеце, од чега 31 дјечака и 33 дјевојчице (Сарајево 16 дјеце, Завидовићи 4 дјеце, Теочак 5 дјеце, Мостар 22 дјеце, Приједор 16 дјеце, Тузла 1 дијете). Основно образовање похађа 58 ученика, средње 5 и високо образовање 1 студенткиња.

Од корисника Избјегличко-прихватног центра “Салаковац” у Мостару, једна корисница је као редовни студент уписана у II годину на Факултету здравствених студија на Свеучилишту у Мостару, један корисник је уписао I разред средње школе, а 17 дјеце похађа основну школу.

Инструктивна настава је организована за 11 дјеце од I до IV разреда у оквиру продуженог боравка (10 дјеце из Избјегличко-прихватног центра “Салаковац” у Мостару и једно дијете из приватног смјештаја).

Министарство за потребе реализације овог правилника не обезбјеђује буџетска средства.

У складу са протоколом о сарадњи са Фондацијом Босанскохерцеговачка иницијатива жена (БХИЖ), дјечи предшколског и школског узраста обезбјеђује се куповина књига и школског прибора, те ужина, превоз и додатна допунска настава. Финансијска средства за ове потребе БХИЖ обезбјеђује путем уговора које сваке године потписује са УНХЦР-ом.

У општинама гдје је било могуће школа је донирала књиге, а БХИЖ је учествовао у набавци књига или школског прибора, опреме за физичко васпитање тамо гдје није било могуће на други начин то реализовати. Финансијска средства за јачање капацитета избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ, као и активности у његовој реализацији обезбјеђује БХИЖ путем уговора које сваке године потписује са УНХЦР-ом.

6. УПИС У МАТИЧНЕ КЊИГЕ

Правилником о личном стању и упису у матичне књиге чињеница рођења, вјенчања и смрти особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“ бр. 51/07) прописано је да се чињенице рођења, вјенчања или смрти за избјеглице и

странце под супсидијарном заштитом у БиХ уписују у матичне књиге под једнаким условима као и за бх. држављане, у складу са позитивним прописима о матичним књигама у ентитетима, Брчко Дистрикту БиХ, међународним инструментима који се примјењују у БиХ у овој области и овим правилником.

7. ОЛАКШИЦЕ ЗА ИНТЕГРАЦИЈУ

Према Закону о држављанству БиХ („Службени гласник БиХ“ бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 и 87/13) избјеглице са признатим статусом остварују право на држављанство БиХ под олакшаним условима, односно ако у статусу избјеглице имају непрекидан боравак на територији БиХ у трајању од пет година прије подношења захтјева (олакшана натурализација). У том смислу, услови за стицање држављанства за особу са избјегличким статусом су: да је напунила 18 година; да јој није изречена мјера безбједности протјеривања странаца из земље или заштитна мјера удаљавања странаца са територије БиХ од органа чији је легалитет успостављен Уставом и да је ова одлука још увијек на снази; да није осуђивана на издржавање казне за кривична дјела са предумишљајем на дуже од три године у периоду од осам година од подношења захтјева; да се против ње не води кривични поступак, осим ако се доказ о испуњавању овог услова не може разумно захтијевати, те да не представља пријетњу по безбједност БиХ.

У 2016. години држављанство БиХ добило је 16 избјеглица, а до дана писања овог извјештаја још двије особе. Тренутно су у поступку два захтјева за натурализацију, а 75 избјеглица прикупља документацију ради подношења захтјева за држављанство БиХ.

Битно је истаћи да је Министарство у јулу 2016. године покренуло иницијативу према Федералном министарству финансија за усклађивање административних такси у процесу добијања држављанства са оним у ентитету Република Српска. Наиме, такса за рјешење о примитку држављанства Федерације Босне и Херцеговине, по тарифном броју 7, за пунољетне особе износи 450,00 КМ, док је за свако дијете та такса додатних 100,00 КМ, а иста такса у Републици Српској, по тарифном броју 67, износи само 100,00 КМ, и односи се на цјелокупно домаћинство без обзира на број његових чланова. С обзиром да смо у досадашњој пракси уочили да оваква неусаглашеност прописа представља препреку за добијање држављанства избјеглица у БиХ које имају мјесто пребивалишта у ФБиХ, о овој активности смо обавијестили и Министарство унутрашњих послова ФБиХ, Министарство цивилних послова БиХ, УНХЦР и Институцију омбудсмена за људска права БиХ.

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2016. ГОДИНУ

Средства за остваривање права избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом и чланова њихових породица обезбјеђују се из буџета Министарства и посебног потпројекта који Министарство за сваку буџетску годину потписује са УНХЦР-ом.

За 2016. годину, укупан буџет Министарства за финансирање права особа којима је призната међународна заштита у БиХ износио је око 370.000,00 КМ, а коришћен је на име функционисања Избјегличко-прихватног центра „Салаковац“ у Мостару, као и за потребе исхране, здравствене и социјалне заштите, превоза, прибављања личних докумената, образовања и др.

Министарство има добру сарадњу са УНХЦР-ом, са којим годинама потписује потпројекат о суфинансирању рада Избјегличко-прихватног центра „Салаковац“ у Мостару. Министарство је

у 2016. години обезбиједило и додатна средства у износу од 90.000,00 КМ кроз посебан потпројекат са УНХЦР-ом који се потписује за сваку буџетску годину.

У складу са донесеним подзаконским актима, Министарство врши исплату средстава на име здравственог осигурања и социјалне заштите избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом. У 2016. години за остваривање права на здравствену и социјалну заштиту избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом исплаћено је укупно 131.411,30 КМ, од тога за здравствено осигурање 48.235,07 КМ, а за социјалну заштиту 83.176,23 КМ.

БЕСПЛАТНА ПРАВНА И ПСИХОСОЦИЈАЛНА ПОМОЋ

С циљем пружања психосоцијалне помоћи и бесплатне правне помоћи избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом, Министарство има потписане протоколе о сарадњи са невладиним удружењима:

- Босанскохерцеговачком иницијативом жена (БХИЖ) – пружање бесплатне психосоцијалне помоћи избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом,
- Удружењем Ваша права БиХ (ВПБиХ) – пружање бесплатне правне помоћи избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом,
- Фондацијом локалне демократије (ФЛД) – пружање бесплатне правне помоћи избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом.

Када је у питању остваривање припадајућих права избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ, може се рећи да се ради о готово савршено уређеној области, која је и поред укупне политичке, уставноправне, административне и финансијске сложености, у потпуности организована и функционише.